BART EECKHOUT
Opiniërend hoofdredacteur
@barteeckhout

standpunt

Treurmars

De vakbonden zijn blij dat ze zo'n 60.000 mensen hebben weten te mobiliseren tegen het pensioenbeleid. De regering is blij omdat de betoging haar geenszins onder druk zet.

Het is in beide gevallen vreugde om een dode mus. In werkelijkheid is dit een dag van treurnis voor al wie nog begaan is met het Belgische staatshuishouden.

Treurig is het om te zien hoe de vakbonden defensief vasthouden aan een situatie die ook voor hun eigen achterban enkel onbehagen en precair lage wettelijke pensioenen biedt. Er zitten best wel wat verstandige mensen in de vakbeweging. Zij kennen de statistieken met lage werkzaamheidsgraad, korte loopbaantijd en hoog overheidsbeslag. Geloven zij werkelijk dat het wel goed komt met meer van hetzelfde? We denken het niet.

Even treurig is het om al die getalenteerde, weldenkende jongelui te zien die op een syndicale actiedag tijdens hun (dure) arbeidstijd als in een pavloveffect naar sociale media grijpen om wat neerbuigend te schertsen over mensen in een minder geprivilegieerde positie. Haha hihi hoho: arbeiders drinken bier uit een blikje! Op de trein! Misschien was dat gestamp naar onder ooit grappig, maar intussen zijn we toch alweer zeventig jaar verder met de beschaving.

> Dit welvarende, ondernemende land zou zoveel beter kunnen. Maar dan moeten we het wel zelf willen

Slabakken

Ook al treurig is het om te zien hoe de regering zo achteloos een dossier heeft verkwanseld dat prioritair is voor de bevolking die ze hoort te dienen. Als er één domein is waarop deze federale regering keihard afgerekend mag worden dan is het wel dat van slabakkende pensioenhervorming.

Bij aanvang van de regeerperiode lag de bal nochtans op de stip voor een open doel. Een even pluralistisch als gezagvolle expertencommissie leverde een indrukwekkende blauwdruk af voor een hervorming. De regering, met pensioenminister Daniel Bacquelaine (MR) op kop, besloot de bal keihard in de tribunes te trappen.

Dat gebeurde met zoveel stuitend nonchalante communicatiedrift dat je je afvraagt of er onkunde dan wel onwil in het spel is. Hoe dik moeten de glazen van de Wetstraatstolp wel zijn dat deze regering niet schijnt te beseffen hoeveel onzekerheid ze met haar stop-and-go-pensioenbeleid in de samenleving heeft geïnjecteerd?

De plannen van de experten boden nochtans een unieke kans om de hele bevolking te mobiliseren voor de noodzaak van een diepgaande maar vertrouwenwekkende verandering. De regering verkoos van meet af het zorgvuldig opgebouwde kaartenhuis om te gooien. Ze bruuskeerde met de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd een maatregel die veeleer symbolisch dan effectief is. Een riskante maatregel bovendien, omdat hij de vooruitzichten flatteert, alsof er niks meer gedaan moet worden.

Koterij

Natuurlijk moet er hervormd worden, en liefst snel. Dat er langer gewerkt zal moeten worden, staat voorop. Dat bepaalde privileges in overheidssectoren onhoudbaar worden eveneens. De horizon van een toekomst met betaalbare pensioenen werd evenwel vertroebeld. Door de verkramptheid bij de sociale partners in hun loopgraven. En door een regering die het primaat van de politiek verwart met de obsessie om autoritair bewind te voeren.

Wie de helderheid en nuance van het expertenplan uit 2014 vergelijkt met het gebroddel vandaag, staat het huilen nader dan het lachen. Alsof wij, naar het evenbeeld van onze ruimtelijke rommel, enkel tot een beleid van koterij in staat zijn.

Dat is wat ons treurig moet stemmen vandaag. Iedereen beseft de noodzaak van een pensioenstelsel dat overeind blijft in een nieuwe tijd. Er was een momentum, er was een gezaghebbend plan, er was tijd, er was een meerderheid. Als het zelfs dan niet lukt om te hervormen, wanneer wel?

Dat besef noopt tot een sombere, fundamentelere analyse. Er zit iets mis in de software van dit land. Het traditionele idee dat vele muizenstapjes samen een reuzenpas maken, is verzand. De stapjes gaan alle kanten op. De vooruitgang is te pover, de tijd verstrijkt.

Als zelfs de pensioenhervorming in het dak blijft steken, wie gelooft dan dat dit land ooit de bocht maakt naar een ander energiebeleid? Een ander ruimtelijk beleid? Een ander mobiliteitsbeleid? Een ander fiscaal beleid?

Dit welvarende, ondernemende land zou zoveel beter kunnen. Maar dan moeten wij, u en ik, het wel zelf een beetje willen.

Zolang we zelf blijven dansen op het stilaan voorspelbare ritme van identitaire steekvlammetjes, kunnen we niet verwachten dat onze bewindvoerders wel de tactieken van de dagjespolitiek ontstijgen. Het wordt tijd dat ook wij gaan beseffen dat er nijpender kwesties zijn dan een schepen die geen hand krijgt van een medeburger.

dagvers

Betoogpraat

Modern rederijker Stijn De Paepe becommentarieert dagelijks het nieuws in versvorm.

Ons wettelijk pensioen
moet naar omhoog.
Dat hoeft, aldus de
vakbond, geen betoog.

Natuurlijk komt er
geen pensioensverhoging.
Dat hoeft, vindt de
regering, geen betoging.

Hoe bezorgd moeten we zijn over het steeds

Je bent jong

© WOUTER VAN VOOREN

Getuigenis. **Jack (7) kreeg van de sint een eigen tablet**

'Ik weet dat ik er te veel op speel'

Dolgelukkig was hij, vorig jaar op 6 december. De sint bracht voor Jack (7) uit Sint-Martens-Latem een iPad mee. Voor zijn vader is het evenwel een vloek en een zegen.

Jacks iPad was reeds zijn tweede exemplaar. De vorige, een afdankertje van mama en papa, was hij op reis kwijtgeraakt. "Het vaakst gebruik ik hem voor spelletjes", zegt de zevenjarige. *Fortnite* is zijn favoriet, een game waarbij je *The Hunger Games*-gewijs 99 andere spelers op een eiland moet liquideren. Zijn broers van 13 en 20 zijn ook fan. "Ik weet dat ik te veel op de iPad speel", bekent Jack.

Hoeveel hij speelt, dat kan de jongen niet zeggen. Vader Jean-Marie (50) kan dat wel. Hij installeerde onlangs *Ourpact*, een app waarmee hij de tablettijd kan begrenzen. In Jacks geval is dat: 1 uur per dag, tussen 7 uur 's ochtends en 7 uur 's avonds. "We hebben het geïnstalleerd toen mijn vrouw en ik het uit de hand vonden lopen. Zelfs op een zonnige dag met vriendjes over de vloer werd er alleen maar op die iPad gespeeld." Sindsdien gelden er restricties. De iPad mag ook niet meer mee naar de slaapkamer.

> 'Dankzij dat toestel kunnen we als gezin een hele avond op restaurant gaan'
>
> VADER VAN JACK

Het toestel niet voor de jongen kopen, was volgens de man geen optie. "Ik ben zelf appontwikkelaar. We hebben zelf heel veel toestellen in huis."

De vader noemt de tablet zelf een vloek en een zegen. "Op sommige momenten zijn we bezorgd over de tijd die hij achter het schermpje doorbrengt, op andere dan weer blij dat het bestaat. Door dat toestel kunnen we als gezin bijvoorbeeld wel een hele avond op restaurant gaan. Je vindt geen betere babysit."

Jack zelf zegt nog dat hij het niet vervelend vindt dat zijn tablet na een tijdje uitvalt. "Ik weet ook wel dat het niet zo goed is voor mij." Wat hij doet als de iPad geen optie meer is? "Tv-kijken." (FVG)

groeiende aantal schermen bij kinderen?

en je hebt een tablet

FEMKE VAN GARDEREN

Een tienjarige met een eigen tablet. In Vlaanderen is daar niets vreemds aan. Meer dan de helft van de kinderen blijkt inmiddels zelf zo'n toestel te bezitten. 'Je vindt geen betere babysit.'

Hoe gaan kinderen en jongeren om met nieuwe media? Wat voor apps gebruiken ze het liefst? Welke toestellen bezitten ze? Op dat soort vragen zoekt het Apestaartjarenonderzoek van Mediaraven, Mediawijs en de Universiteit Gent om de twee jaar een antwoord. Vandaag stellen ze hun belangrijkste bevindingen voor. Een van de zaken die de onderzoekers opvallend zullen noemen, is dit: steeds meer kinderen delen hun tablet niet langer met hun ouders, broers of zussen. Ze hebben er gewoon zelf eentje.

De populariteit van het toestel blijkt in twee jaar tijd enorm toegenomen in de groep negen- tot twaalfjarigen. Had in 2016 nog 18 procent een eigen exemplaar, dan is dat in 2018 toegenomen tot maar liefst 56 procent.

"Het is gewoon een erg gebruiksvriendelijk toestel. Ook voor kinderen die nog jonger zijn. Ze moeten geen tien stappen ondernemen om een spelletje te spelen: een klik op een herkenbaar logo is voldoende. Zoiets kun je ook al op je derde of vierde", verklaart Hadewijch Vanwynsberghe van Mediawijs. Een tablet kan volgens haar ook makkelijk verplaatst worden. Erop swipen kan op de trein, aan de keukentafel, in de auto. "Ouders weten ook: dit is een makkelijke tool om de tijd te overbruggen." Of, zoals de vader van de zevenjarige Jack het verwoordt: "Je vindt geen betere babysit."

De tablets die de kinderen gebruiken, zijn welicht niet allemaal nieuw. "De afgelopen jaren hebben heel veel ouders voor het eerst zo'n toestel gekocht. Veel van die modellen zijn inmiddels aan vervanging toe. De afdankertjes worden dan aan zonen en dochters gegeven."

Spelletjes spelen en muziek beluisteren blijken de favoriete activiteiten, al vanaf de leeftijd van zes jaar. Vanaf hun twaalfde wordt het iets gevarieerder: dan ontdekken velen social media. "Je ziet dan ook een knik in de cijfers: het bezit van de tablet piekt rond elf jaar, daarna schakelen velen over op de gsm of smartphone. Die is net iets makkelijker om apps als Facebook, Snapchat en Instagram te gebruiken", aldus Vanwynberghe.

Hoe bezorgd moeten we zijn over deze groeiende populariteit van die tablet op jonge leeftijd? Vicky Franssen, een sociale psychologe die aan de Arteveldehogeschool digitale stress bij volwassenen onderzoekt, stelt zich die vraag ook. "Ik heb zelf twee kinderen van tien die voortdurend achter de tablet zitten. Wat doen die continue prikkels met hun brein? Worden ze er niet te asociaal door ? Krijgen zij hierdoor later misschien digitaal stress ? Ik pieker er ook over, en ik lees in de literatuur dat veel onderzoekers deze bezorgdheden delen, al vond ik er nog geen antwoord op. Ik besef dat zoiets moeilijk wetenschappelijk hard te maken valt. In dat geval zou je deze kinderen moeten vergelijken met een gelijkaardige groep die helemaal geen toestellen gebruikt. Dat lijkt me vrij onhaalbaar. Er is wel correlationeel onderzoek lopende, maar effecten op lange termijn zijn volgens mij nog niet beschikbaar."

> 'Ik heb zelf twee kinderen die voortdurend achter de tablet zitten. Wat doen die continue prikkels met hun brein? Worden ze er niet te asociaal door?'
>
> VICKY FRANSSEN
> SOCIALE PSYCHOLOGE

Slaaptekort

Dat ze bezorgd zijn over hun mediagebruik, geven jongeren ook zelf aan in het Apestaartjarenonderzoek. Een vijfde van de 12- tot 18-jarigen zegt onrust te ervaren door een smartphone – die ze op die leeftijd trouwens quasi allemaal in hun bezit hebben. Ze stellen dat ze er maar niet in slagen om minder tijd aan hun toestel te spenderen en dat ze daardoor ook in de problemen komen. Denk aan: te weinig tijd voor huiswerk of een slaaptekort.

Volgens Bas Baccarne, eveneens bij het onderzoek betrokken, kan die onrust ook uit een andere hoek komen: die van de sociale druk. "Denk aan iemand die heel veel volgers heeft op Instagram en die mensen niet wil teleurstellen." Volgens de man moet die onrust evenwel niet overdreven worden. "Het is een normaal iets, denk ik. Zowel jong als oud ervaart dit bij dit soort van nieuwe technologische ontwikkelingen. Zie het als een wild beest dat je moet temmen. Het duurt even voor je de juiste balans vindt."
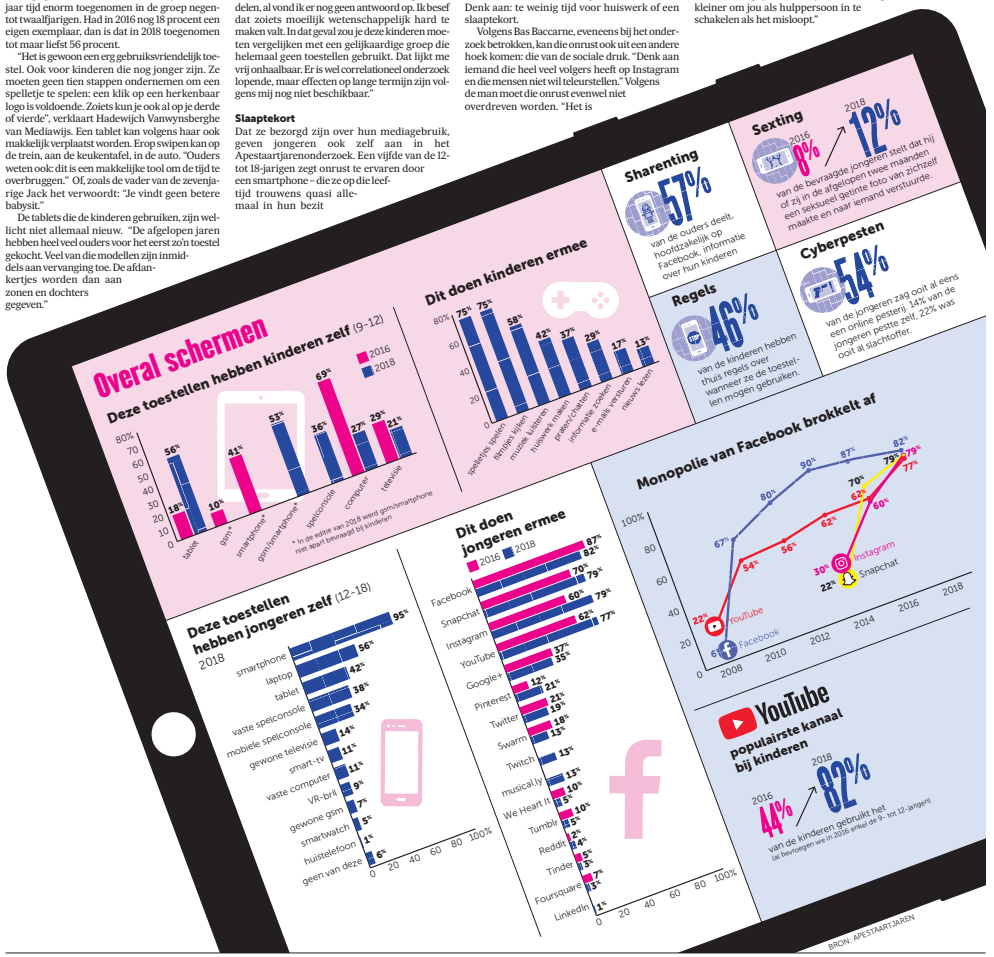
Wie bezorgd is over het mediagebruik van zijn kind, verwijst hij naar monitoringapps als Moment, Quality Time en Mobiel DNA. Daarmee kun je nagaan wanneer je een tablet of smartphone of app intens gebruikt en zo bepaalde patronen ontdekken. "Het is vooral belangrijk dat een kind tot zelfinzicht komt", benadrukt hij. Ook Vanwynsberghe zegt: "Je maakt een kind of jongere maar mediawijs door als ouder actief betrokken te blijven. Je moet durven de bubbel, dat eigen wereldje waarin ze soms lijken te zitten, te doorprikken. Probeer samen te spelen, te praten over wat ze doen, samen afspraken te maken. Zo leer je hen de risico's en opportuniteiten kennen. En niet onbelangrijk: zo maak je ook de drempel kleiner om jou als hulppersoon in te schakelen als het misloopt."